

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban előre:
 Egész évre — 10 kor.
 Félévre — 6 c.
 Helyben bármely hétre:
 Egész évre — 20 kor.
 Félévre — 5 c.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Félévre — 6 c.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetés minden nap a hétig és
 keddig utáni napok kivételével

Előfizetés és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

Amennyiben a hirdetések visszafizetés
 vagy megfizetésére nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadónálban intenzív.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 26.

Disszidensek II.

Mi a magyar alkotmány? Élő erős jog-e, vagy pedig váltó, melynek értéke a zsiránsoktól függ?

Kérdezzük!

Valamikor volt értéke, mert az aláírók és forgatókban volt erő, ha kell, behajtani az egész értéket. Jó zsiráns volt a nemzet és a parlament is. Ma! Koldus a nemzet és hitelvesztett a kormány, értéktelen a váltó. Ha lejártra hivatkozunk, ha kérjük az értéket, egyszerűen nem hallanak meg bennünket, vagy kiküldenek egy erős legényt, hogy hajtsa el az ajtó elől, hol kunyorálunk azért, a mi a miénk.

Sok százados küzdelmünk eredménye egy darab papiros, melynek felirata »Alkotmány«, tartalma egy szép hazafias — költemény.

Ahányszor még értékesíteni kellett volna jogainkat, mindig felsültünk.

1898. decz. 6-án Tisza Kálmán benyújtotta a híres Tisza-lexet, mely két paragrafusból állt, de keresztbe írva, alkotmányunkon keresztül.

Akkor Emmer Kornél felszólalt a merénylet ellen, mely a parlament helyett a többségi klubbot tette meg törvényhozónak, de Tisza István kijelentette, hogy ez »csak formai sértése az alkotmánynak« és megrohanva a pártot, 240 aláíróval fogott a Tisza-lexhez.

A merénylet eredménye volt a disszidensek kilépése. Huszonkét nagy név, a

három Andrássy, két Batthyányi, Csáky és — Hieronymi stb. hagyták ott a szabadelvű pártot. Szilágyi pedig ott hagyta az elnöki széket.

Most újabb »formai sértést« követ el Tisza István az alkotmánynon, mikor párhuzamos ülést és ex-lex választást készít. A terrorizmus a régi. Pártkérdés! És az eredmény 26 nagynevű férfi kilépése a szabadelvű pártból.

Hieronymi bent marad.

Óh! abban az időben hogyan csipkedte Hieronymi urat az »Országos Hírlap«, a Tiszák lapja! Elnevezte lihegő politikusként, ki mindig ziháló mellett jár, de sohasem csinált még semmit. Azóta az O. H. jobblétre szenderült, a csipkedő cikkeket is elfeledték régen, a disszidenciát is és együtt van a terrorizáló Tisza és a ziháló Hieronymi.

Bámulatos bambaságra mutat az, hogy a szabadelvű párt még örül a kilépéseknek. Vannak ők elegenden ugyanis. Persze, az egész test megmarad, csak az agyvelőt és szívet húzták ki belőle.

Az így egységessé vált párt se nem fog gondolkodni, se érezni, de nyelve és gyomra van, tehát nyelni és szavazni tud s ez kell egy jól nevelt liberális pártnak.

Lesz hát újabb sértés az alkotmánynon s lesz párt is hozzá. Formai sértés újra, mely lassankint kiveszi formájából az alkotmányt és meggyöngíti a pártot.

De nem baj az a liberális eszüköknak. A kétszáz milliós beruházási kölcsön meglesz. Főka tehát van s a kilépés folytán mindössze is kevesebb az ember a pártban.

P—y.

Apponyi lemondó levele.

A képviselőház tegnapi ülésén báró Podmaniczky Frigyesnek, mint a szabadelvűpárt elnökének, a párhuzamos ülésekre vonatkozó indítvány beadása után gróf Apponyi Albert a következő levelet adatta át:

»Nagyméltóságú pártelnök ur! A szabadelvűpárt tegnapi értekezletén elfogadta és párthatározattá emelte a miniszterelnök Urnak a párhuzamos ülésekre vonatkozó indítványát, sőt ez indítvány támogatását pártkérdéssé tette. A pártkérdés felvetését ennek az ügynek természete pedig nemcsak hogy nem kívánta, hanem felfogásom szerint egyenesen kizárta, mert az indítvány a házszabályok helyes alkalmazásának kérdéséről is érinti, a miiben az egyéni lelkiismeretre kényszerít gyakorolni nem lehet s amit pártszempontból mérlegelni föltétlenül veszélyes. A párthatározat azonban megvan és a pártkérdés ismételt kérésem ellenére felvetett és így, legnagyobb sajnálkozással, ebből a helyzetből le kell vonnom a következtetéseket. En az tartottam mindig, azt tartom ma is, hogy az immár párthatározattá vált indítvány a házszabályok 203. §-ának helyes alkalmazásával ellenkezik. Ezt a meggyőződést vallottam és érvényesítettem a képviselőház elnöki székében az elnöki állás súlyának latbavételével. Nekem tehát a meggyőződés és politikai tisztesség tiltja az indítvány támogatását, mint-hogy pedig a szabadelvű párt azt tagjaitól követeli, a pártból ki kell lépnem. Sajnálom ennek az elhatározásnak kényszerűségét, mert a mai súlyos viszonyok között a legnagyobb erkölcsi áldozatok árán is elkerülni óhajtottam mindazt, ami a nemzet nagy érdekeire és alkotmányainkra nézve mély meggyőződéseim szerint veszélyes obstrukciónak, hacsak látszólag is, támpontot nyújthat. De valamint nyugodt lelkiismerettel mondatom, hogy ennek a fontos szempontnak kedvéért elmentem és most is elmenni kész voltam a megengedhetőségnek legszélsőbb határig,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az új révi cseppkőbarlang.

Irta: Dr. Némethy Gyula.

Nagyváradról három, egy délutánt igénybe vevő kirándulást lehet tenni Rév tájékára, melyek mindegyike oly szép, oly gazdag és változatos látványokkal kínálkozik, hogy e tekintetben Nagyvárad hazánk bármely hasonló nagyságú városával diadalmasan kiállhatja a versenyt. Az egyik a *Misid-völgyi kirándulás* Vársonkolyesről, a bánlakai barlangok, no meg a *Misid-torkolati meglepetésével*; a másik a *révi szoros völgyi kirándulása*, szebbnél-szebb sceneriákkal és csucsai esti tartózkodással összekötve; végre a harmadik *Czárán utja*, vagy mondjuk *Mén Maróth utja* a révi szoros déli hegyoldalán, melyet még augusztusban voltam bátor a Tiszántúl olvasóközönségével megismertetni s melyet ugyancsak augusztus-

ban Kolozsvárról egy 150 fős társaság látogatott meg, kik azóta *Erdély metropolisában* zengik Biharmegye természeti szépségeinek dicséretét! Ezen új ut, melyet augusztusban kétszer is megjártam, amugy is gazdag programja a mult hetekben egy rendkívül érdekes, hogy ne mondjam szenzációs ponttal gazdagodott.

Czárán Gyula, a bibari turisták nagyérdemű vezére a révi vizes barlangjának szádáját nemrég fölrobbantotta s nem csekély bámulatra pompás cseppkőbarlangban találta magát, melyet azóta Veres István, Révről, nov. 21-iki kelettel ismertetett a Szabadság hasábjain. A révi vizes, mint azt Czárán új utjának ismerői tudják, egy kis barlangszájból kapja vizét, mely a vizesestől csak 100 lépésre nyire rejtelkedik az erdő sűrűjében. E barlangról eddig egyebet nem tudtuk, minthogy valahol Tiszafülső tájékán kezdődik s így vize a révi zuhatagig jó két mérföldnyi utat tesz meg. Most tehát kitért, hogy a barlang nemcsak vizes, de egyúttal pompás cseppkőbarlang,

mely Biharmegye többi pompás cseppkőbarlangjai között is számot teszen. Hogy ezzel mit mondottunk, mutatja az a tény, hogy meggyék cseppkőbarlangok dögében eddig is első helyen állott az országban.

Czárán a patakot szabályozván, e cseppkőbarlangot teljesen hozzáférhetővé tette. Mindjárt elején három érdekes és impozáns alakulatot fűdözött fel. Egy hat méter hoszu *sárkányt* látni itt, egy *oroszlán* társaságában, míg fölöttük pompás *csillár* ragyog a magnézium fényében. A barlang kis vártatva kettő ágazik. Az egyik ut egy harmincz méternyi magaslatra visz, a *Kálvária hegyre*. E hegy végső részén üreg látható, lejárata nál pompás oltárral, melyről a gyertyák sem hiányoznak. Ha bontai megütjük a gyertya szálat, a skála néhány hangját megkaphatjuk. Az oltár közelében ragyogó *fehér oszlop* bilinceli le tekintetünket. Akárcsak egy pompás csucsives csarnok-templom oszlopa.

A Kálváriáról lejövet visszakerülünk a patak folyása mellé. Itt balra ismét egy ki-

Csillár-kiállítás.

Hazai gyártmány! Francia, angol modern csillárok láthatók Kossuth Lajos utca 11.

sz. (Füchsl-palota). Megtekintését kéri:

Elektrotechnikai Mérnöki Vállalat. Telefon szám: 509.

Villamos világítási, elektromotorok, távbeszélők, jelzőkészülékek berendezése. 512

ugy a legtisztább határozottsággal kijelentem, hogy ezentul is kész vagyok, bár a szabadelpárt kötelékén kívül, minden törvényes eszközzel közreműködni a megzavart alkotmányos rend helyreállítására. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1903. november 26.

Apponyi Albert.

Itt említjük meg, hogy Apponyi Albert grófon kívül a következő nemzeti pártiak váltak ki a szabadelpártból:

Gulner Gyula, Szentiványi Arpad, Sággy Gyula, gróf Károlyi Sándor, Bathányi Tivadar, Erdődi Gyula, Pallyánszky Elek, Steiner Ferencz, Blaskovics Ferencz, Issekutz Győző, Miksa Imre, Bernálh Béla, Hammersberg László, Wittmann János, Kende Péter, Váscsányi László, Erreth János, Bogyai Máthé, Sziklay Ede, Fülöp Béla, Samassa János, Smialovszky Valér, Böszörményi Sándor, Urmánczay Nándor és Fogarassy Zsigmond. Ezekon kívül tudvalevőleg Hock János, gróf Zichy Jenő és Ivánka Oszkár, volt nemzeti-pártiak már régebben kiléptek a szabadelpártból.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 26.

Kitört a harc. A szabadelpárt megtámadta a házszabályt és törvényt, Apponyi kilépett a többségből és vihar rázza a Ház levegőjét.

A folyosók tömve voltak már az ülés kezdete előtt, mert mindenki tisztában volt, hogy ma a válság tetőpontját érte el és beláthatatlan az ülés vége és következménye.

— Ma itt virradunk! — köszöntenek egymásra az emberek.

— Hétfőig itt maradunk! — rémitgették mások az ijedősebbeket.

Mindenki jelen volt, mikor az ülés megnyílt. Feketék a padok, tarkák a karzatok.

Most egyszerre hirtelen terjedt, hogy a kormány már az ülés elején beuyítja a párhuzamos ülésről szóló indítványt. Ez meglepetés volt, mert az indítványt csak az ülés

sebb hegy, jelentéktelen cseppképződményekkel. A patak mellett ellenben van egy érdekes óriási cseppkő-függöny. Itt azonban az ut nehézsége megállítja parancsol. Handl és Czárán ugyan tovább hatoltak, létrák, gerendák segítségével, de utat még nem készíthettek. Ok egy kerek terembe jutottak el, melynek közepén két méter átmérőjű földgömb, globus pompázik, de ezentul aztán az ő kutatásuk is véget ért. A víz egészen elfoglalja a barlang járható részét, úgy hogy csak csolukon lehetne tovább hatolni. A fölfedezők úgy sejtik, hogy még csak ezután következik a barlang legpompásabb része. Meglehet, hogy mire a tavasz műkedvelő turistáknak is kívánatos teszi a kirándulás megejtését, a révi cseppkőbarlang, illetőleg ez a révi barlang Czárán buzgalmából újabb csudákat fog a bámoló turista szemé elé tárni. Addig is szívóbb gratulálunk turista vezértünk ez újabb fölfedezéséhez!

végére várták. Még nagyobb volt azonban a meglepetés, mikor Perczel elnök bejelentette: Podmaniczky báró olyan indítványt adott be, mely szerint az ülések ezentul 10 órától 3 óráig és 5-től 9-ig tartassanak és hozzátette, hogy az indítvány elfogadásáról a holnapi ülés végén egyszerű szavazással fog dönteni a Ház.

Ez volt a kormány kártyája. Ez a tromfja. Egyszerű napirend-indítvány gyanánt akarja az elnök tárgyalatni az indítványt. Ez a házszabály sérelme.

A vihar kitört az ellenzéken. Az egész függetlenségi párt jelen volt és egy emberként kiáltotta:

— Nem engedjük! A házszabály nem enged! Le vele! Hoch!

Tombozás, padverés. Ugron Gábor szót kért és megkérdezte az elnöktől: egyszerű napirend-indítványként akarja-e tárgyalatni Podmaniczky indítványát?

Perczel azt felelte, hogy az ülés végén fogja holnap szavazásra bocsátani a kérdést. Ugron Gábor azt vitatta, hogy Podmaniczky indítványa önálló indítvány, ez nincs a 103-ik szakaszban, ez a házszabály letiprása. Viharos zajjal tudatta véleményét az ellenzék.

— Letiporja a házszabályt! — dörög száz szájról.

— Becsületkérdés ez! — kiáltja Kubik Béla.

A hangulat egyre tüzesebb. Perczel elnök az ellenzéki képviselőket egyre rendreutasítja. Ráth Endrét kétszer is rendreutasította.

*

Az elnök negyed tizenegy órakor nyitotta meg az ülést. A jegyzőkönyvet észrevétel nélkül hitelesítették s bemutaták az időközben beérkezett irományokat. Aztán az elnök száraz hangon bejelentette, hogy báró Podmaniczky Frigyes a házszabályok 203. szakasza értelmében indítványt nyújtott be, hogy ezentul délelőtt is, délután is legyen ülés. (Óriási zaj.) Az indítvány felett a Ház a holnapi ülés végén egyszerű szavazással dönt.

A bomba leütött. Óriási vad vihar támadt.

— Szentelene! Hazugok! Hamisítók! — hangzott balról.

— Nyomorult banditák! — süvölti Kubik Béla.

A nagy zajban alig hallatszik Ugron Gábor szava:

— A házszabályokhoz kérek szót!

Ugron Gábor: A házszabályok 203. §-a azon intézkedést, melyet az elnök elrendelt, nem tartalmazza. Az a szakasz egyszerűen az ülések meghosszabbítására vonatkozik, amely egy óránál tovább nem terjedhet. A házszabályok egy nap két ülésről nem rendelkeznek.

A házszabályok egy pártközi konferencia egyezsége. (Ugy van! a szélsőbalon.) Annak idején kikötötték volt, hogy a tanácskozási rend egy óránál tovább meg nem hosszabbítható. Ehez az összes pártok hozzájárultak. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ez épen ellenszolgáltatás volt a kisebbség részére. (Nagy zaj.)

Kubik Béla: A becsület kérdése.

Ugron Gábor: E szakasz, amelyet most megkerülni akarnak, kompromisszum alapján jött létre és az azokban résztvevők becsülete alá tartozik.

Uray Imre: Már akinek van becsülete.

Ugron Gábor: A házszabályoknak egyetlen §-ával sem lehet támogatni Podmaniczky indítványát. Ezt csak rabulisztikával lehet behozni. Az indítvány csak a házszabály kiegészítését, egy új szakasz bevitelét célozza. (Ugy van! a szélsőbalon.) Az indítvány törvénysértés, a házszabályok letiprása és volt önöknek bátorsága ezt megtenni.

Rendreutasítások en gros.

Ráth Endre: Szégyen! Gyalázat!

Gajary Géza: Jog és kötelesség.

Kubik Béla: Szentelenség!

Ráth Endre: Rablótámadás!

Elnök: Ráth Endrét rendreutasítja. (Nagy zaj.)

Ráth Endre: Nincs joga hozzá!

(Viharos zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Ki vele! Becsületeszte magát az elnöki székbe! Gazember! Gazember!)

Elnök: Ráth Endrét ismételtelen rendreutasítja. (Viharos zaj balról. (Helyeslés a jobb oldalon.)

(A szélsőbalon felugrálnek helyeikről. A padokat verik és kórusban kiáltják az elnök felé: Gazember, svindler, ki vele!)

Ráth Endre: Ez az Apponyi szelíeme!

Elnök: Ráth Endrét harmadszor rendreutasítja. Ajánlja a jegyzőkönyvi megrovást. (Viharos zaj. A jobboldal feláll és szótöbbséggel elfogadják. Hosszas zaj balról.)

Kaas Ivor: Gyalázat! Szégyelje magát az elnök.

Elnök: Kaas Ivort másodszor rendreutasítja.

Horváth Gyula: Bandita az elnök! Gazember! Bandita! (Viharos zaj.)

Elnök: Horváthot rendreutasítja! (Viharos, hosszas zaj. Eljen Horváth! balról.)

Horváth Gyula (felugrik és ordítja az elnök felé): Bandita! Gazember!

Elnök: Harmadszor rendreutasítja. Ajánlja a jegyzőkönyvi rendreutasítást. (A jobboldal megszavazza. Perczekig tartó zaj a bal oldalon.)

Ugron Gábor: Tiltakozik ellene, hogy az ő beszéde közben határozatot hozasson az elnök. Ehez joga nincs.

Fáy István: Az elnök segítkezik a hazát elárulni. (Zaj jobbról. Ugy van! Ugy van! a balon.)

Elnök: Fáy rendreutasítja. (Viharos zaj a szélsőbalon. Igaza van! Nyomorult! ki onnan! Le az elnöki székből.)

Leszkay Gyula: Nyomorult bérencz!

Elnök: Leszkayt rendreutasítja.

(A zaj ismét perczekig tart, a jobboldal az elnök, a bal és szélsőbal Leszkay pártjára áll. Több képviselő a gyorsírókhoz rohan. Várady Károly: Ilyen zajban nem szabad önöknek inni. Kubik: Hiszen azt sem tudják, mit irjanak. Fenyvessy, a gyorsíróda főnöke: E korlátokon belül én rendelkezem, kérem a képviselő urakat, ezt bízzák rám. Ezután ismét az elnök felé fordult az ellenzék dühe.

— Nyomorult!

— Bérencz!

— Udvari lakáj!

— Ki vele!

— Majd kifozzuk!

— Hülye!

Ilyen és ehez hasonló kiáltások röpködtek feléje. Elnök hosszan csenget. Nagy nehezen eltil a zaj.)

Ugron Gábor: Ha sikerül önöknek a csinytevésük, hogy az indítványt keresztül erőszakolják, hát tegyék kezüket sziveikre és kérdezzék meg, lehetséges-e ez. (Zaj jobbról.)

Rosenberg Gyula: Maguk tegyék azt.

Ugron Gábor: Es vizsgálják meg, tehetik-e ezt, nem ellenkeznek-e ez hazafiságukkal. (Viharos ellentmondások jobbról.) Az ellenzék a hatalomok; annak tulajdonságainak őre. Tisza

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknel, lélegzőszervek hurutos bajainál, valamint idült bronchitis, szamarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után

ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.-kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alantú czezzel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

Kálmán sok olyat követett el, amit még ma is sanyit az ország, sok csapást mért az ellenzékre, de egy dolgot mindig került **egyhez soha nem nyult**, bár unszolták is reá: a házszabályokhoz. Kerülte, mert azt mondotta, hogy **nem lehet tudni kik jöhetnek**, nem lesz mindig Tisza Kálmán. Es küzdött az ellenzékkel nyíltan, becsületesen.

Sréter Alfréd: Hát mi nem egy éve csináljuk azt?

Papp Zoltán: Vizet az öregnek! (Zaj.)

Ugron Gábor: Ha békét akarnak, igazi engedményeket hozzanak, ne pedig csak látszatot. (Ugy van a balon!) Hogy állunk ma? Mindenfelől azt halljuk, hogy nincs joga a nemzetnek nyelvéhez. Idegen államok miniszterei hangoztatják ezt. Es ez önknek a műve. (Ugy van! a balon, ellentmondások jobbról.) Harminczöt éves kormányzásunk alatt idejuttatták a nemzetet. Azt hiszik önk, hogy az ellenzéknek az a szerepe, hogy itt a parlamentben, mint a színpadon eljátsza szerepét, aztán a felvonás után a színházi pénztárnál felvegye napdíját? Csalódnak! Nagyon csalódnak! Pedig a többségből biztatták erre az ellenzékét. (Zaj jobbról. Felkiáltások: kik azok?!!)

Ballaghy Géza: Neveket kérünk!

Ugron Gábor: Neveket akarnak? Forduljanak a miniszterelnök ur titkos policziájához. (Zaj jobbról.) Eppen ezért erős az ellenzék, mert tudatában van küzdelmének, a hazáért harcol, annak szabadságáért. (Ugy van! a szélsőbalon.) Miért törünk mi egymás ellen tisztelt uraim, hiszen van nekünk közös ellenségünk: az osztrák. Az ellen küzdünk egyesült erővel. Ehez azonban más ember kell, nem egy szerződötlettel miniszterelnök. (Mozgás jobbról. Nagy tetszés balról.) Magyarország törvényei úgy sarjztak ki, hogy alkotmányosan érintkezett a nemzet a királlyal és a feliratok, leiratok összegezéséből jöttek létre a törvények. Vajjon alkotmányos volt-e a lefolyt válság, a kilenczes bizottság kiküldése? Nem volt az. Mert a királynak nem egy párttal, de egy egész nemzettel kell érintkeznie. (Ugy van! a balon.)

Bedőházy János: Kisajátították a királyt.

Ugron Gábor: A királynak nem szabad leszállania a politika porondjára, mert ragyogó koronáját elhomályosíthatja a reá freckelhető porond. (Ugy van! a balon.) Hogyne támadna kétely lelkünkben, hogy ne féltünk alkotmányukat, amidőn a legfelsőbb fórum, akihez a nemzet bizalommal fordulhatna, nem semleges. (Nagy tetszés balról.) De ügyeljenek uraim, az önk működése oda fogja sodorni a nemzetet, hogy amikor a királynak szüksége lesz védőkarokra, hiába fog körül nézni, senkit sem fog találni, aki megvédi trónját. (Ugy van! a szélsőbalon.) Mi rendületlenül állunk hazánk szeretete mellett. (Viharos taps balról.) Figyelmezteti a miniszterelnököt, hagyja abba az erőszakosságra való törekvését. Figyelmezteti a pártközi egyezményre, amelylyel a házszabályokat revideálták!

Dániel Ernő: Nincs paktum!

Rakovszky István: Gyalázat!

Ivánka Oszkár: Arulás! Arulás!

Ugron Gábor: Indítványozza, hogy Podmaniczky indítványát nyomassák ki, osszák szét és tüzzék napirendre. (Viharos, hosszas eljenzés a szélsőbalon.)

Az elnök nem beszélhet.

Elnök: Ugron beszédére van néhány megjegyzése. (Nagy zaj a baloldalon: Felkiáltások:

- Bandita!
- Menjen le onnan!
- Ki veled!
- Mars le onnan!
- Udvari lakáj!

Az elnök szavát nem lehet hallani, csak látni lehet, hogy a kezében a házszabályokból magyaráz valamit. Közben folyton csenget. A zaj a balon és szélsőbalon állandóan tart. Egyes képviselők felugrának és úgy kiáltják felé:

- Nyomorult! Gazember!
- Menjen le onnan, mert lefuzzuk!

— Nincs már házszabály, elsikkasztották!

Az elnök tovább olvassa a házszabályokat, de csak itt-ott lehet hallani szavát. Mikor befejezi, a jobboldal erősen megtapsolja.

Tisza beszéde.

Tisza István gróf miniszterelnök: Ugron kifogásolta, hogy meglepetéssel jöttünk az indítvánnyal. (Zaj balról. Felkiáltások: Persze, hogy nem meglepetés! Régen forralják) Maguk a képviselő urak kergetnek belé a házszabályok szigorításába. (Nagy zaj balról, kiáltások:)

— Clopi Pista!

— Mit ordít! (Zaj, elnök csenget.)

Tisza István gróf: A képviselő urak akadályozzák meg a parlament tisztességes tárgyalásait, a szólásszabadságot, egyenesen rákényszerítettek a lépésre. (Viharos ellentmondások a szélsőbalról: Felkiáltások: Szégyelje magát!) Ez az indítvány nem lephetett meg senkit.

Rákossi Viktor: Igaza van, nem volt meglepetés.

Gáll Sándor: Meglepetés volt az ön miniszterelnöksége!

Tisza nem beszélhet.

Tisza István: A parallel ülés szükségességét hangsúlyozza. Majd Ugron beszédével foglalkozik. A házszabályokban sehol sincs nyoma annak, hogy megtiltáná a parallel üléseket. (Viharos zaj tört ki az ellenzéken. A miniszterelnök nem képes beszédét folytatni. Elnök hosszasán csenget. A zaj nő.)

Elnök: Hivatkozva a házszabályokra, csengetet kér.

Horváth Gyula: Nincs házszabály.

Rákossi Viktor: Meghalt. Eltemették.

Horváth Gyula: A czinkos érti a dolgát.

Elnök: Horváthot másodsor rendreutasítja.

Hentaller Lajos: Bandita. (Nagy zaj.)

Elnök: (Folyton csenget. A miniszterelnök áll, nem képes folytatni beszédét.)

Tisza István gróf: (Beszélni kezd. E pillanatban nagy zaj tör ki az ellenzéken. Folytonos Hocholás. A miniszterelnök beszélni kezd, de szavaiból semmit sem lehet hallani. Elnök folyton csenget. A bal és szélsőbal egyre zsong. A miniszterelnök beszédéből csak egyes szavak hallatszanak. Végre elől a zaj és sikerül egy kis csenget tartani.) . . . Higgadtan akarja megokolni tettét. A kérdés az . . .

Lengyel Zoltán: Hogy mikor mond le.

Elnök: Figyelmezteti Lengyelt a házszabályok következményeire.

Papp Zoltán: Ne hivatkozzon házszabályokra.

Elnök: Lengyelt rendreutasítja.

Tisza István gróf: . . . a kérdés az . . . (A zaj ismét megindul a szélsőbalon.)

Rákossi Viktor: Van-e még házszabály vagy nincs.

Hentaller Lajos: Bepáczolták már azt.

Tisza István gróf: . . . (Nem tud szóhoz jutni. Osszetett karokkal áll s fel-felneéz az elnökre. A szélsőbalon általános kiáltások: Mit akar itt? Menjen Klopiba!)

Elnök: Benes képviselőt megint. (Viharos derűlttség a szélsőbalon. Hiszen egy szót sem szólt.)

Lengyel Zoltán: Hallgatok, mint a kakuk. Szép elnök!

Elnök: Lengyelt másodsor rendreutasítja.

Papp Zoltán: Minő alapon, nincs házszabály!

Elnök: Papp Zoltánt rendreutasítja.

Fáy István: Nincs joga hozzá . . .

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urakat . . . (Nagy zaj a balon. Kiáltások: Maga nem figyelmeztethet senkit. Menjen le onnan! Rendrel jobbról.)

Tisza István gróf: (Beszélni akar, de nem tud. Amint belekezd a beszédbe, kitör a zaj a balon és szélsőbalon. A miniszterelnök beszél, de nem hallja senki, csak a gyorsírók. A szélsőbal egy része a Hymnuszt énekli. A miniszterelnök el-elmond egy részt beszédéből, de nem hallani, csak a jobboldal tapsol. Egy-

szerre mérgesen int odaát. Így néznek ki a nemzeti hősök! (Viharos taps jobbról.) Önk teljesen alástülyeszti a parlament tekintélyét. (Eljenzés jobbról. Gonyos kiáltások a szélsőbalról: Igaza van! A magyar nemzet közvéleménye el fogja söpörni önököt. (Hosszas taps jobbról. Hoch! Hoch! a balon. Eközben Kaas Ivor és Popovics V zül összevesznek és dühösen kiáltanak egymásra. Az elnök rájuk csenget. A baloldal viharosan kiált: Igaza van Kaasnak! Ne hagyja magát!) A paktum a Ház tagjaira nézve bizonyos kötelezettségeket tartalmaz . . .

Lovász Márton: A becsület kérdése . . . (Nagy zaj.)

Bartha Miklós: Az előnyeit zsebreraktal **Tisza István gróf:** Nem vagyok kíváncsi reá. A zsebekről hallgassunk!

Lovász Márton: Mi nem vagyunk bukott bankdirektorok! (Óriási zaj tör ki a jobboldalon. Rendrel A bal és szélsőbal tapsol és Lovászyt eljenz. Az elnök perczeig csenget. Zboray Miklós felugrik és szót kér a házszabályokhoz.)

Eitner Zsigmond: Beszélhetsz egész bátran.

Veszekedés.

Gajáry Géza: Nyomorult gazemberek! (Nagy zaj. Eitner Zsigmond feláll és átmege a jobboldalra, hogy kérdőre vonja Gajáryt. Odaáll elébe és szenvedelmesen gesztikulálnak. Erre odarohan Kubinyi Géza és Eitnert ellöki, félve hogy inzultálni fogják egymást. Eitner megragadja Gajáry karját és a miniszterelnök, akinek közvetlen háta mögött ült Gajáry, Kubinyival együtt kifelé tolják Eitnert. E pillanatban felfordult a ház. A szélső mezőről futva rohannak Eitner segítségére Kubik Béla, Uray Imre, Rigó Ferencz. A képviselők mind a terem közepére rohannak minden oldalról és közrefogják az ottlevőket. A gyűrű mind szorosabb lesz. A nagy tolongásban úgy tűnik fel, mintha dulakodnának. A karzat lélegzetét visszafojtva nézi az alatt nyüzsgő sokaságot a terem közepén. Az elnök tehetetlenül áll. A csengő hiába szól.)

Szünet.

— Be kell zárni az ülést! — kiáltják az elnök felé.

A tolongás a terem közepén egyre nő. Eitner, Gajáry, Kubinyi, Kubik szenvedelmesen kiabálnak egymásra. Köréjük csoportosulnak jobbról, balról, hogy esetleg szétválasszák őket, mert minden pillanatban tetlegesség várható. Az elnök hirtelen berekeszti a tanácskozást és leszáll az emelvényről. A képviselők most mind a terem közepére tódulnak.

Nagy csoportok képződnek a miniszterelnök és a veszekedők körül. Tallián miniszter csitítja a szenvedélyesebben vitázókat. Apponyi Kossuthal beszélget. A jobboldalon nagy a felháborodás. Szendelmesen tárgyalják az esetet, a szélsőbaliak csak nevetnek.

— Nem történt semmi! — barsogja Kubik Béla.

— Eitner csak megkérdezni akarta Gajáryt, kire értette a gazember szót? — magyarázza Tallián.

— En nem mondtam azt! tiltakozik Gajáry.

A szünet teljes negyedóráig tart, míg a szenvedélyek lassan lecsillapodnak. A közepén levő tumultus ritkulni kezd. A képviselők a folyosóra szállingóznak. Lassan helyre áll a rend. Végre az elnök ismét elfoglalja helyét és megszólal a hívó csengő.

A képviselők elfoglalják helyeiket és

Elnök: Megnyitja az ülést.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért Kedden és csütörtökön d. u. 8-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetésü díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

UJDONSAGOK.

A nagyváradai Kath. Kör
új védnöke.

A nagyváradai Katholikus Kör választmányára megbízásból tegnap, csütörtökön délelőtt 11 órakor egy küldöttség tisztelt dr. *Szmercsányi Pál* megyés püspök úr Ó nagyméltóságánál azon célból, hogy őt az egyesület védnöki tisztére fölkérje. *Palotay László* pápai praelatus, egyházi elnök vezette a deputációt, melyben *Dús László* világi alelnök, dr. *Hoványi Gyula*, *Bereczky Géza*, *Stark Gyula* választmányi tagok és dr. *Imrök Gusztáv*, a kör titkára vettek részt.

Az egyházi elnök lelkes szép szavakkal köszönte meg főpásztorunk eddigi figyelmét s a Kath. Kör iránt már is tanúsított érdeklődését; a kör alapszabályainak 2. §-ára hivatkozva, kérte, hogy az egyesület védnökségét elfogadva, nyújtson arra alkalmat a Katholikus Kör tagjainak, hogy főpásztorát mint vezetőjét s a katolikus társadalmi életben irányítóját, mintaképpét tisztelhesse.

Főpásztorunk kegyesen fogadta az ősz egyházi elnök fölkérését; megemlékezett arról, hogy katolikus körünket már régóta éber figyelemmel kíséri, s mint a katolikus társadalom egyik fontos tényezője iránt élénk rokonszenvvel viseltetik. Fölidézte O Szentségének, a dicsően elhunyt XIII. Leónak szavait, melyeket halálos vívódásában környezetéhez intézett: »*Leo meghal, de a pápaság él örökké.*« Így van ez az egyházmegyében is. Nagynevű elődöm boldog emlékü *Schlauch* bibornok meghalt, de az egyházmegye püspöke itt van most is. Jól tudom, mily nagyarányú tevékenységet fejtett ki boldogult elődöm a nagyváradai Katholikus Kör megalapításában. Legyenek róla meggyőződve, hogy nyomdokait követni fogom. Isten áldását kívánom buzgó előköre, önköre, a kör valamennyi tagjára s a katolicizmus érdekében kifejtett működésükre, s kérem őket, hogy örömeikben úgy mint szükségükben forduljanak hozzám bizalommal.

A főpásztor szavai örömmel s lelkesedéssel hatották át a küldöttség tagjait; a főpásztor azon kegyes ígéretével bocsátotta el őket, hogy rövid időn belül meglátogatja a Katholikus Kört.

TAJÉKOZTATO.

November 28. Jogászlánczestély a Zöldfában.

* A szent Vincze-házak ünnepe. Ma pénteken kedves, családias jellegű ünnepet ülnek a Szent Vincze-házak. Ma tartják az érem-ünnepet. Ez alkalomból a nagyváradai rendházak kápolnáiban ma reggel hat órától kezdve minden órában szentmisék lesznek, azonkívül a legm. oltáriszentség is egész nap ki lesz téve.

* Anyakönyvvezetői kinevezés. A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Biharvármegyében a biharfőlegyházi anyakönyvi kerületbe *Papp Károly* népiskolai tanítót anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* A körözhidak szabaddá tétele. Amióta Nagyvárad városa házilag kezeli a két körözhidat, sok panasz hangzott el azon igazságtalan eljárás ellen, hogy az Olasz város részben lakóknak külön meg kell fizetni a hidvámot, ha a Körözs másik partján levő piaczo-

ko

nát vagy más árut szekér számra vásárol és azt hazaviteli. Ez az eljárás azért is méltánytalan és igazságtalan, mert a hidak fenntartásának költségeit a város egész közönsége viseli. *Komlóssy József* gazd. tanácsos, a vámosok felügyelője most érdekes javaslaton dolgozik, amely nemcsak ezen anomáliát szüntetné meg, hanem szabaddá tenné a hidakat, a vámjövendeleme csonkítása nélkül. A két vashid jövendeleme a közúti alapra szolgál. *Komlóssy József* életrevaló javaslatában a hidvámok teljes eltörlését s megfelelő arányban a kövezetvám felemelését kontemplálja. Ez által 8 hidvám-szedő állás beszüntethető, a vámházak feleslegessé válnak s csekély átalakítással illemhelyekül felhasználhatók. A hidakat annak idején nem az utadó-alapból váltotta meg a város, hanem a város közpénzéből vásárolta. Az utadóból tehát most fizessék vissza a városnak ezen összeget. A reform által a város jövendelemei is emelkednének. A javaslat a tanács elé, majd a vámmellenőrző és a pénzügyi bizottság elé kerül s csak ezek rostája után határoz felette a törvényhatóság.

* Elhamvadt szénakazal. Szerdán este nagy tűz volt Biharban, mint ottani tudósítók telefonon jelenti. *Szabó József* jómódu bihari gazdaembernek egy nagy kazal szénája gyuladt ki, a melyet nemrég adott el a nagyváradai Léderer és Kálmán-féle szeszgyár és hízaldának. A kazal teljesen elhamvadt. A kár körülbelül ötezer korona. Hogy a tűz hogyan keletkezett, erre nézve semmi biztos adat sincs és csak nem is sejtik a tűz okát. A hatóság vizsgálatot indított.

* A villamos mű — bejegyzett cég. A villamos világítás és erőátvitel. szóval a villamos mű létesítése Nagyvárad városának ipari vállalkozása s az áramszolgáltatásnál a város a magánfogyasztókkal szemben üzletfél. Ez alapon a város a céget, mint »Nagyvárad város villamos műve« bejegyeztette. A cégjegyzés szerint *Rimler Károly* polgármester, *Bordé Ferencz* főjegyző, *Komlóssy József* gazd. tanácsnok és *Dus László* városi főügyész szerepelnek mint igazgatók.

* Tisza győzelme és a kis diák. Nagyon sokszor érdekes, sőt figyelemreméltó megnyilatkozásai vannak a naiv gyermeki léleknek. Nem ritkán szellemes ötletek is pattannak ki belőle — ugyszólván. Ilyen elcselt gyermeki okoskodásról szól az alábbi rövidke eset:

Egy kis fiúcska némán elmélyedve böngészte a lapot, mely az ugrai választással foglalkozott részletesen. Szeme többek között megakad e mondaton:

»Tisza István gróf 444 szótöbbséggel győzött.«

Különösen a három négyes ragadja meg a figyelmét. Elkomorodik és szinte méltatlankodva szól:

— Nézd csak apus, milyen igazságtalanság! Nekem csak két négyesem volt és mégis elbuktam. Tiszának meg három négyese van, de mivel gróf, hát átment!

* A szocialisták felebbezése. Heves vita után elhatározta Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, hogy a jövő évi költségvetésbe 3000 korona segélyt iktat be a szintársulat részére. A közgyűlés ezen határozatát a nagyváradai szocializdemokrata párt nevében *Ehrenfeld Adolf* párt-titkár megfelelően megfelebbezte. A szingazgató részére adott 3000 korona szubvenziót borraivalónak nevezi a felebbezés. *Ehrenfeld* kéri a közgyűlési határozat megsemmisítését, esetleg újabb, a költségvetéstől különálló tárgyalásának elrendelését.

* A távirógépnél. A dróton járó szó már magában véve misztikus valami. Az a gondolat, hogy valahol ezer és ezer mértföldnyi távolból valaki pillanat alatt átröpíti hozzánk a

gondolatát s mi ugyanannyi idő alatt válaszolhatunk neki, ez már a bossorkánysággal határos. A távi.ódrótnak misztikus voltát élénken jellemzi a következő dráma, amelyet New-yorkból írnak:

A newyorki iáviróközpontban megindult a kopogógép s a hivatalnok nagy megdöbbenéssel olvasta, amit egy közeli helységről jelentett a távirás:

— Meghalok . . . segítség . . . az ablakon át a fejembe lőttek . . . meghalok . . .

A gép megállt. A newyorki hivatalnok felhívta kollégáját, aki a maga halálát jelentette, de választ nem kapott. Azonnal jelentést tett tehát a főnöknél és azzal együtt ismét felhívta az előbbi táviróhivatalt. Senki sem válaszolt.

Fél órával később különvontat érkezett az állomásra, ahonnan a tragédiát távirták és — csakugyan holtan találták a távirászt, aki átlőtt fejjel az asztalára dőlve, már élettelen volt. A rablók feltörték a pénztárát és azt kiürítették.

* Agg honvédek küldöttsége Szmercsányi püspöknél. Szerdán délben a biharmegyei és nagyváradai 48-as agg honvédek egyesületének küldöttsége járult tisztelgésre *Szmercsányi Pál* v. b. t. megyés püspök elé, hogy az egyesület háláját és köszönetét tolmácsolja a püspök Ó Nagyméltóságának, székfoglalása alkalmából az agg honvédek egyesületének juttatott négy-száz koronás adományáért. A nehány tagból álló küldöttséget *Bereczky Géza* elnök vezette a püspök elé s ugyancsak ő fejezte ki az adományért az egyesület háláját. A püspök kegyesen fogadta a küldöttséget és továbbra is biztosította őket jóakaratóról.

* Szökés a tolonczházból. Ravasz módon szökött meg a minap a budapesti tolonczházból egy rab, kiinek hollétét most országszerte keresi a rendőrség. Az eset így történt: *Barolovics Károly* tizenhat éves csavargó és *Köhlbaum Ferencz* tizenhét éves napszámos együtvé kerültek a tolonczházban. Az utóbbinak november 12-én kellett volna szabadulnia, de *Barolovics Károly* nagyon kérte, hogy őt engedje maga helyett szabadulni a jelzett napon. Fűfát ígért *Barolovics Köhlbaum*nak, ha leülte helyette az ő büntetését. Az ígerte, hogy minden nap meglátogatja és visz neki süteményt meg szalonnát, de sőt, ha leülte a büntetését, akkor még egy rend ruhát is ad neki. *Köhlbaum* ráállt erre a barátságos megegyezésre és *Barolovics*nak sikerült e hó 12-én, (amikor sokan szabadultak a tolonczházból) *Köhlbaum* személylapjával kiszabadulnia, vagyis megszöknie. Persze, *Köhlbaum* hiába várta *Barolovics*ot a süteménnyel, szalonnával és az ígért rend ruhával. Ez azonban kisebb baja volna, bár ingyen ülte le a társa büntetését. Hamar most rájöttek a tolonczházban a turpisságra és amikor *Köhlbaum Barolovics* személylapjával akart szabadulni, ráismertek és visszatartották. *Köhlbaum* elkeseredetten vallotta be a csalást, mire a tolonczház vezetősége átadta a bíróságnak, mert *Köhlbaum* a fogolyszökötés büntetését követte el és ez büntetendő cselekmény.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Péntek: Modell, operett.

Szombat: Modell, operett.

A szingügyi bizottság ülése.

Nagyvárad város szingügyi bizottsága tegnap délután rövid ülést tartott, amelyen szóba került a cigány zenekarok hangversenye a Dankó szobor javára, amely az igazgató terve szerint a jövő hétfőn kezdődik. Elvben hozzájárult a bizottság, sőt egy díjat is fog a versenyre kitűzni.

A jövő havi műsort elfogadták; négy premier bemutatót tűzte ki az igazgató.

Dr. **Hoványi Géza** elnöklelte alatt **Rimler Károly**, **Stark Gyula**, **Köszeghy József**, **Beczka Lajos**, **dr. Halász Lajos**, **Elemér Ferencz** jegyző és **Somogyi Károly** szinigazgató voltak jelen.

A cigánybandák versenye.

Az elnök felhívására **Somogyi Károly** előadta, hogy a tervezett cigány zene-versenyben az ország legkiválóbb zenekarai vesznek részt s Dankó nótákat adnak elő a felvonások között. Különbösen ezen estén Dankó két szindarabját: A halász szeretőjét és a Czigány szerelmét adják elő. A szintársulat a versenyre 1 díjat tűz ki.

A szintársulat bizottság elvben hozzájárul a verseny rendezéséhez. A szintársulat bizottság is tűz ki egy díjat.

A jövő havi műsor.

Az elnök előterjesztette a szinigazgató által december hónapra megállapított műsort, a melyben a következő darabok vannak felvéve:

étség (uj.)	Szép Galathea
Lear király	A bor
Hamlet	Bezervisták
Oh azok a férfiak!	Falurossza
Idegesek	Piros bugyelláris
Modell (uj)	Halász szeretője
Aranyvirág (uj)	Czigányszerlem
Tavas (uj)	Höföhérke
New-York szépe	Hamupipőke
Báránycák	Cziterás.
Drótos tót	Koldusdiák.
Pillangó kisasszony	

Az előterjesztett műsort észrevétel nélkül tudomásul vették.

Végül szóba került, hogy a nappali pénztárnál különösen szombat délután és vasárnap életveszélyes tolongás van.

A főmérnököt megbízták, hogy a kérdést tanulmányozza s tegyen javaslatot, miként lehetne a mai, türelmetlen állapotokon segíteni.

San-Soy. A kínai-japán tárgyú angol operettek utolsója, a mely még Magyarországon tetszett. Utolsó sorban is, rangban is, értékben is. Néhány kedves dallama az, a mi még műsoron tartja.

A czimszerep **Haller Irmán**ak volt igen bájos alakítása. Csupa hangulat, pajkos jókedv és elevenség volt egész este, tánca pedig éppen szokatlanul ügyes. Másik operett-primadonnánk, **Parlagi Kornélia** (Dudley) láthatólag indispozícióval küzdött, **Krasznay** pedig utolsó percében kénytelen volt igen jó szerepéről lemondani s azt röptében **Halmay**nak átadni. Röptében elkaptott szerepet nem is lehet jobban eljátszani, mint a hogy **Halmay** próbálgatta **Krasznay**t helyettesíteni. A többi szerep **Szathmáry**, **Horváth**, **Békefi** és **Pogány Janka** kezében volt.

Czigányverseny a Szigligeti-színházban. A már többször említett cigányzene-versenyek a Szigligeti-színházban hétfőn kezdődnek.

Az első négy estén szereplő cigányzenekarok névsora a következő:

Hétfő: **Koczé Antal** és **Hamza Miska**, énekelnek: **Ruszniszky Iona** és **Horváth Kálmán**. (Bérlétszűnet).

Kedd: Magyar testvérek és **Bura Károly**. Énekelnek: **Parlagy Kornélia** és **Békefi**.

Szerda: **Béla** cigány (Hódmezővásárhely) és **Pócsi Laczi**. Énekelnek: **Haller Irma** és **Horváth**.

Csütörtök: **Kiss Béla** (Debreczen), vagy **Tóti** (Gyula) és **Dula Miklós**. Énekelnek: **Ruszniszky Iona** és **Békefi**. A zsűri ez estén nyílt színpadon kiosztja a díjakat, amely a következők:

I. díj: Ezüst babérkoszorú, adja a szintársulat bizottság.

II. díj: Nagy aranyérem.

III. díj: A nagyváradai hölgyek díja.

IV. díj: Nagy ezüst érem.

V. díj: Emléktárgy, adja a zsűri.

VI. díj: Ezüst érem.

VII. díj: Dicsérfő oklevél.

A zsűri véglegesen a következő tagokból alakult meg: **Dr. Miskolczy Ferencz**, **dr. Hoványi Géza**, **Rimler Károly**, **Miskolczy Barnabás**, **Mezey Mihály**, **dr. Dési Géza**, **Olasz Elemér**, **dr. Radó Ignác**, **Kabdebó Sándor**, **Huzella Gyula**, **Balázsházy Iván**, **Pásztor Bertalan** a zsűri jegyzője és a sajtó képviselői.

A zsűri részére az igazgatóság két páholyt jelölt ki.

Modell. **Souppé Ferencz** gyönyörű zenéjű nagy operettejének lesz ma a premierje a Szigligeti-színházban a lehető legkitünőbb szereposztásban. Az újdonság iránt nagy az érdeklődés a közönség körében. A fő női szerepet **Ruszniszky Iona** játssza. Kivül nagyobb szereptük van a darabban **Horváth**, **Békefi**, **Agnelly**, **T. Pogány**, **Szathmáry**, **Désy**nek.

Szigligeti-Színház.

Jegyzőszám 57.

Bérlétszám 56. (páros.)

Ma, pénteken 1903. november 27-én:

Modell.

Operette.

HELYEK: Nagypáholy 14 korona. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölgye 3 kor. Kőrszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill. Közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre váltható a színház jobb oldalán, a bérlétszám mellett, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, szombaton november 28-án

Modell.

Operette.

TANÜGY.

A községi iskolaszék gyűlése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap d. u. 4 órakor **Rimler Károly** iskolaszéki elnök elnöklelte alatt gyűlést tartott. A gyűlés ezuttal sem volt határozatképes s csupán annak a 9 pontnak a letárgyalására szorítkozott, a mely már a múlt gyűlés tárgysorozatába is föl volt véve.

A gyűlés apróbb elnöki jelentésekkel kezdődött, a jelentések közt volt egy fontos is s az az, hogy az új utasítás némely sérelmes pontjainak a megváltoztatása tárgyában az elnök **Zsilinszky** államtitkárnál kihallgatásra jelentkezett, a ki ismételtén s tanuk előtt jelentette ki, hogy az új utasítás sérelmes pontjai egy újabb fölterjesztésre orvoslást nyernek. Az újabb fölterjesztés e havi közgyűlésből már fölment a kultuszminisztériumba. Az elnök jelentését az iskolaszék megnyugvással s örömmel vette tudomásul.

Igazgatók jelentései.

A polgári fiú- és leányiskola nemleges jelentéseit tudomásul vették. A tanítótestület azon kérelmét, hogy a polgári fiúiskola IV. osztálya mellé állítsák föl a párhuzamos osztályt, — amennyiben a tanulók nagy száma a taneredményt kétségessé teszi, — élénkebb vitára adott alkalmat.

Novotny S. Alfonz kéri a helyzet szánálását, ha nem is most, de a közel jövőben s azon korlátok között, a melyek rendelkezésre állanak.

Az elnök megnyugtató szavai után az iskolaszék megbizta az elnökséget, hogy ezen állapotokon a lehetőség szerint sürgősen segíteni sziveskedjék.

Az iskola helyes irása szintén élénkebb vitát keltett; a felügyelő-igazgató s az iskolaszék egyrésze az új iskolai helyesírás mellett foglalt állást, míg a másik rész az akadémia pártjára állott. Végre is az új irányzat győzött s az elnökséget megbízták, hogy az új helyesírás táblázatokat az egyes osztályokban való kifüggesztésre szerezze be.

Az elemi iskolák nemleges jelentéseit szintén tudomásul vették.

A törvényhatósági bizottság az iskolák 1903—904. tanévi költségvetését elfogadta s azt jóváhagyta a közig. bizottság is. Az iskolaszék a költségvetés 1 példányát a gondnoknak, egyet a felügyelő igazgatónak, egyet az elnökségnek kiadatul rendelt.

Markovics Pálnak és **Szemes Mariska** Oó Dezsőnének 4—4 havi szabadságot engedélyeztek.

Bíró János hírlapíró Nagyvárad város történetét kedvezményesen áron felajánlotta a községi iskolaszéknek. Az iskolaszék az árusításra engedélyt adott s a szegény gyermekek részére való megvételére az elnökséget felhatalmazta. A további ügyek tárgyalására az iskolaszék nem volt jelen határozatképes számban.

Az ülésen részt vettek:

Balogh Károly, **Bodnár János**, **Bozóky Béla**, **Beczka Lajos**, **Báthy Zoltán**, **Bordó Ferencz**, **dr. Döry Ferencz**, **Ficzek Lajos**, **dr. Grósz Menyhért**, **dr. Hoványi Géza**, **Istvánffy József**, **Katonáné T. Róza**, **Kecskeméthy Lipót**, **dr. Molnár Imre**, **Mártonffy Zoltán**, **Novotny Alfonz**, **Ragány János**, **Rátka József**, **Réz Mihály**, **Rimler Károly** elnök, **Rechtne B. Zsófia**, **Stark Gyula**, **Száhlender Károly**, **Vaday József**, **Váradai Mór**, **Winkler Lajos**.

NYILTTÉR.

Értesítés.

Az alulírottól kapható **dr. Bellesheim Alfonz** »Szentek élete« (Szentek követése) és **Kiest-Szatmár** »Családi élet búban és örömben« című hírneves munkák.

Az 1480 oldalra terjedő rendkívüli vastag két művet két egész vászon diszkötésben néhány napig még csekély készletem tart, **24 korona helyett 6 koronáért** küldeni kész vagyok.

Kecskemét, 1903. nov. hó.

Kontz János,

508

szerkesztő.

Jegyzet: Szétküldés csakis postai után vétellel.

Kálmán Sándor

ékszerész.

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Ajánlja: *Drágakövek, ékszerek, arany és ezüst ajándéktárgyak, női és férfi aranyórák, ezüst evőeszközökből álló nagy raktárát, a legszolidabb szabott árak mellett.* 433.

Javitások és átalakítások
a legfinomabb kivitelben.

Telefonszám: 409.

Telefonszám: 409.

Kiárusítás

diszműárak

és

gyermekjátékban.

Mint hogy az uri divat raktáramat lényegesen megnagyobbítottam, helyszűke miatt a diszműárakat u. m. *Bronzárak, Dohányzókészletek, Disz-órák, kasetták, China-ezüst tárgyakat, Alpacca-ezüst kanalak és evőeszközök, faldíszeket, gyermekjátékokat* mélyen leszállított áron, sőt beszerzési áron alul is teljesen kiárusítom.

Leipnik Mihály,

Olaszi, Bémer-tér. 449

Mikor örülhetünk?

Csak akkor, ha szükségletünket mielőtt beszerezni meggyőződést szerezünk, mily remek raktár áll rendelkezésünkre

Telcsér Mátyás

divatáruházában **Zöldfa-utca,**

mely üzlet teljesen ujonnan a legszebb és legdivatosabb árukkal lett berendezve, úgy hogy a legjobb árut kereső közönség is megtalálja szükségletét és ár tekintetében föltétlenül olcsóbb, mint bárhol, úgy hogy már 10 frt. bevásárlásnál is nagy pénzüsszeget takaríthatunk meg. Remek választék őszi és téli újdonságokban, különösen figyelemreméltó nagy vászon raktáram és kész női ruha raktáram. Alkalmi vétel:

Kész blousok 50 krtól
Teniszt barhet 11 krtól
100 ágyszerítő 65 krtól
Szőnyeg . . . 9 krtól 467.

Ingyen fénykép.

IRODALOM.

A **Jó Pásztor**, e jelesen szerkesztett egyházi folyóirat most megjelent első füzeté a következő tartalommal jelent meg:

Advent I. vasárnapjára. Az utolsó itélet félelmes jelenségeiről. Zalabalápi. — Szent András apostol napjára. Szent András béketűrése. Totola Lajos. — Advent II. vasárnapjára. Mire tanít szent János a fogságban. Várkonyi Károly. — Szent Miklós ünnepére. A szentek helyes tiszteletéről. Andriszék János. — Szűz Mária szeplőtlen fogantatására. Mily becses kincs a szűztisztaság. Krisztofcsán Ferencz. — Boldogasszony szeplőtlen fogantatására. Kedves Isten előtt, értékes a tiszta sziv. Schwillinsky Pál. — Advent III. vasárnapjára. Advent örömei miben nyilvánulnak. Tongy János kéziratából. — Advent IV. vasárnapjára. A magányba vonuló bűnbánó lélek. Várkonyi Károly. — Karácsony napjára. Mit hozott nekünk az Ur Jézus? T. Pelikán Krizsó. — Karácsony ünnepére. A szegények karácsonya. Beküldött pályamű. Szent István első vértanu ünnepére. Az Ur Jézus és követője szent István. Siposs Agoston. — Karácsony utáni vasárnapra. Az istenes gyermeknevelés kellékeiből. Onokrotalusz. — Szerzetesnői fogada-

lom letételekor. A szerzetesi élet előnyeiről. Domonkos István.

Egész évre 8 korona. Megrendelhető: Jó Pásztor szerk. czimén, Budapest, VII., Csömöri-ut 16. Ugyanott Orosz Adám szentbeszédeinek 1—4. kötete. Füzve 10 korona, kötve 12 korona.

TAVIRATOK.

Az országgyűlés viharos epilógusa.

Budapest, nov. 26. (Saj. tud. táv.) Szünet után Perczel megnyitja az ülést. Mindjárt zajosan kezdődik és heves viták indulnak a paktum, az obstrukció megszüntetése és a házszabályok kijátszása körül. Fölszóaltak Gajári, Tisza István gróf és Ivánka Oszkár. Ez utóbbi a katonai reformoknak az alkalmazhatóságáról beszélt a nemzeti megnyitkozás szempontjából.

Barta Miklós kérdőre vonja Tisza Istvánt: Miért jobb nekem a zsebkekről nem beszélni.

Tisza István gróf miniszterelnök visszavonja mindazt, amit mondott.

Barta Miklós viszont kijelenti, hogy nem sértő czélzattal mondta azt: bukott bankigazgató.

Tisza István gróf: Amig tudatában vagyok annak, hogy becsülettel működöm a politika mezején, addig rágalom nem érhet!

Gajári és Barta fölszólalásai után Kossuth Ferencz elegyedett a vitába. Hosszasan vitatta, hogy az ellenzék a parallel üléseken nem gyakorolhatja kelőleg ellenőrzési jogát.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggesztette.

Szünet után Rakovszky István az ellenzék zajos tapsa és helyeslése közben beszélt.

Visontay-nak a házszabályokhoz leendő fölszólalása az idő előrehaladottsága miatt másnapra marad.

Tisza István tudomásul vette és felszólította, hogy holnap jelentkezzék szólasra.

Többek után az elnök kijelentette, hogy Podmaniczky indítványa holnap minden további vita nélkül szavazásra kerül.

Rátkay László ekkor fölszaladt az emelvényre és hangosan kiáltotta:

— Gázság, aljasság!

Erre nagy kavargás támadt az egész házban. A baloldaliak fölgráltak. Az elnök hirtelen bezárta az ülést. Mindenki az elnöki emelvény felé rohant, miközben kiáltások hangzottak:

— Csirkefogó! Gazember!

A jobboldal és Farkas János főterembiztos körülvette az elnököt, aki ezeknek a védő sorfala között hagyta el a termet. Utánuk vonult ki a szélsőbal és az ellenzék, miközben azt hangoztatták, hogy az elnök élete veszélyben forog.

A szabadellenzék értekezlete.

Budapest, okt. 26. (Saj. tud. táv.) A szabadellenzék a Panónia-szállóban jött össze, ahol számosan jelentek meg a Kossuth- és néppárt tagjai közül. Körülbelül negyvenen. Rátkay László, Darányi Ferencz, Barta Miklós, Visontai

Soma, Barabás Béla, Lengyel Zoltán, Holló Lajos, Várady Károly és mások. Különösen Bartát ünnepelték.

Az értekezletnek legkimagaslóbb határozata volt, hogy Perczel házelnökségét lehetetlenné teszik!

A kilépett nemzeti pártiak és a delegáció.

Budapest, nov. 26. (Saj. tud. táv.) A szabadelvű pártkörben is izzó hangulat uralkodott és több fontos kérdést vitattak meg. Így felvetették azt a kérdést, hogy a kilépett nemzeti pártiak közül azok, kik a delegációba be lettek választva, de megválasztásuk után a szabadelvű pártból kiléptek, megtarthatják-e megbízatásaikat a delegációban. Általános vélemény az volt, hogy megtarthatják. Tisza István küldöttséget is menesztett Apponyihoz, hogy ő is maradjon benne a delegációban.

Itt említjük meg, hogy a kilépett nemzetipártiak a kilépésüket bejelentő levelüket még nem adták át Podmaniczkynek mivel arra várnak, hogy számuk 35-re nőjön.

A Kossuth-párt értekezlete.

Budapest, nov. 26. (Saj. tud. táv.) A Ház zajos ülése után a Kossuth-párt értekezletre jött össze. Szóba került, hogy Rátkay László bocsánatot kérjen a Házban mondott heves kifejezése miatt. Nem azért, amit mondott, hanem a hely miatt, ahol mondta.

Kossuth Ferencz ezt helyeseite, ellenben Kubik Béla és Fáy Zoltán a bocsánatkérés ellen szólaltak föl, mert nem sértett, igazsága van és csak fölvilágosítást adjon. Kossuth Ferencz Podmaniczky javaslatáról beszélt, amely tisztán a parlamenti szólásszabadság megakadályozására irányul. Többek hozzászólása után elhatározták, hogy a taktikát illetően a holnap délutáni ülésre a vitarendezők gondoskodjanak.

Bartha—Gajári-affér.

Budapest, nov. 26. (Saj. tud. táv.) A képviselőházi ülés viharában Gajári Géza sértő kifejezésekkel illette Bartha Miklóst, ki ezért Holló és Rakovszky által provokáltatta Gajarit, ki a maga részéről Kubikot és Olajt nevezte meg segédeiül. Gajári segédei kijelentették, hogy felük sérteni nem akart. Bartha ezzel azonban nem elégedett meg. Vagy föltétlen bocsánatkérést kíván, vagy fegyveres elégtételt. Az affér még nem nyert elintéztést.

Orosz-kinai konfliktus.

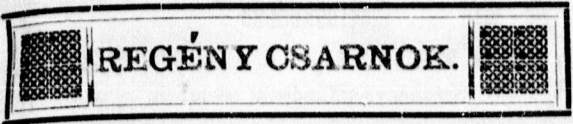
London, nov. 26. A Timesnak jelentik Pekingből: Bár az oroszok manduriai megszálló csapataikat lényegesen megerősítették, az orosz készülődések hirtelenül történtek és kevesebbre mentek, mint az oroszok azt a világgal el akarnák hitetni. Szemlátomást a hatalmak közül csak Japán nem ejtetett tévedésbe. Alexejev helytartó az utolsó csapatszemplén jelen volt idegenekkel közölte, hogy azon százezer ember vett részt. A midőn kételyek merültek fel, kiderült, hogy csak 76,000 ember volt jelen, most pedig autentikus forrásból az tűnik ki, hogy csak 21,000

ember volt. Azt hiszik, hogy ezen tulajdonságok oka a japáni nagymérvű készülődésekben rejlik. Az egész orosz haderő e területen 32,000 ember, mely csapatot most 50,000 emberre emelnek.

a fáradságot. Hanem hát jobb lesz, ha eltakarodik az utamból; nekem az ön asszonyával van dolgom, akit már előbb ismertem, mint az ön testvér-öccsét San Franciscóban fölakasztották.

(Folyt. köv.)

Horvath szlavonföldtehermentési kötvény	97.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	210.
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegy-kölcsön	164.—
Oszták járadék papirban	100.10
Oszták járadék papirban	100.40
Oszták járadék aranyban	119.25
Oszták járadék aranyban	99.75
Oszták államsorsjegyek	156.—
Oszták magyar bank részvény	16.20
Magyar hitelbankrészvény	748.50
Oszták hitelintézet részvény	669.—
Párisi vista	19.05
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.12
Németbirodalmi márka	239.45
Londoni vista	95.07
20 márkás arany	23.43

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pemberton.

Nem volt szép, hogy illet kérdeztem tőle, de a ficzko ugyancsak jól megfelelt. Elém került a szökő ösvényen és szembeállván velem, azt mondta:

— Ameddig önnel együtt vagyok, semmitől se félek.

— Helyes, Dolly! Ezt jól mondta; s nem is feledem el soha! . . . Nos, ha már minden áron látni akart valamit, mondja hát, hogy mit látott? Miféle emberek voltak?

— Az egyik öreg ember volt, kecskeszakállt viselt; csupa rongy volt a ruhája és hajszubony volt rajta. Ezt épen akkor láttam meg, mikor befordultam az erdőbe . . . A többiek az első vízesésen túl álltak, a sziklafalon. Ezeknek puskájuk is volt.

— Ugyan, Dolly! — szóltam nevetve, — aztán miért bujkálnának ezek a puskás emberek mi előlünk, akik csak ketten vagyunk és még fegyverünk sincsen? . . . Aztán meg Bellenden Ruth nem is tűrne meg maga körül semmitéle gonosz embert, bujkáló utonállót; ezt már magam is tudom, mert mikor még megvolt a yachtja, rögtön kiadja az útlevelet mindenkinek, aki nem viselte magát tisztességesen . . . Nem hallott erről soha, Dolly? . . . Talán mr Jacob beszélt róla?

— Csak annyit tudok, hogy a fiatal lady yachtjának »Manhattan« volt a neve s ön volt a kapitánya. Aztán meg azt is hallottam, hogy a legénység szerette?

— Imádtá, Dolly, imádtá! Bellenden Rupert leánya volt, aki a Western-American vasutat építette s utóbb vasgyárrai voltak. Akkor halt meg, mikor az »Elbe« összeütközött és elsüllyedt; ő is a hajón volt. Roppant vagyonát a fia meg leánya örökölte. A fiu átvette apja üzleteit, Ruth pedig készpénzt kapott. Már az előtt is volt yachtja, de csak apja halála után, vette meg a »Manhattant«. Akkor találkoztam ezzel az oroszossal is . . . Hogy micsoda ficzko volt, ma se tudom, csak beszélték, hogy sok mindent művelt Amerikában. Bizonyos, hogy úrnak született és úr is volt, bár nem tudom, hogy hol szerezte hozzá pénzét . . . A hegedűjével aligha, mert a muzsikája ugyan föl nem vidított egy lelket se, hanem még a legvidámabbnak is elvette kedvét az élettől . . .

Többet nem folytathattam, mert e pillanatban egy ember szalad felénk az ösvényen és hangosan kiabált ránk, hogy hová a pokolba megyünk? . . . De én aztán hajós-módra megfeleltem neki:

— Menjen a pokolba ön maga! . . . Mi köze az úrnak hozzám! . . . S először is mi az úrnak a neve?

Az idegen ragyavert arcú, hatalmas termetű férfi volt: kék posztó ruhát viselt, arany gombokkal, a fején pedig hajós-sipkát s mivel a kezében messzelátót tartott, miudjárt gondoltam, hogy Czerny yachtjának a kapitánya lesz. Épen akkor értem ki az erdőből is, mely, alatt, széles völgyben, diszes keleti házat láttam egy nagy kert közepén . . .

— Bizonyos, hogy Ruth ott lakik! — gondoltam magamban és nagyot dobbant a szívem.

A ragyás azonban elémbe állt és mérgesen förmedt rám;

— Hátrább az agarakkal, hé! Ez itt magán-birtok, s az úrnak semmi keresni valója nincs itten.

— Dehogy nincs! . . . Azért jöttök, hogy megmezlássuk az urat, s amit láttunk is éri

KÖZGAZDASÁG.

A gabonarozsda elleni védekezés.

Nincs gazda, a ki a rozsdakártételeit ne ismerné; előfordul ez az összes gabonaféléken, füveken stb., de legveszedelmesebb azon fajtája, a mely a búzán szokott fellépni, a Puccinia triticina, vagy a buza barna rozsdája. Ezen gomba fejlődésében négy stádiumot lehet megkülönböztetni: az acidium, spermogonium, uredo és telento alakzatok, a melyek közül a búzán csak az uredo és telento fordulnak elő, a másik két alakzat a sóskaborbolyán (berberis vulgaris, Hahouiafán (diszcsesje), továbbá a Borraginacének (borragófélék) családjához tartozó gymonvényeken fejlődik tovább.

A gabona összes zöldrészeit megtámadja; először egy rozsdabarna folt képében jelentkezik, a melynek alakja hosszukás vagy kerekded lehet s sokszor fejlődésére alkalmas években annyira elszaporodik a gabonán, hogy annak nagyrészt ellepni. Fejlődésére kiválóan alkalmas a nedves meleg időjárás, a mely megteremti mindazon kedvező feltételeket, a melyek a gomba szaporodásához és kicsirázásához szükségesek.

Kártétele abban nyilvánul, hogy a gomba elvonja a gabonától a szükséges tápanyagokat s azt saját gyarapítására fordítja. Különösen tapasztalható ezen kártétel olyan esetekben, a midőn a gabona a száraz meleg időjárás folytán gyorsan kénytelen beérni, a gyökérzet ilyenkor egyszerre szünteti be működését s a rozsdá ilyenkor a gabonaérés utolsó fejlődés stádiumában saját fejlődésére vonja el a tápanyagok nagyrésztét, a gabonaszem pedig megszorul.

Biztos védekezési mód ellene nincsen, de kártételei igen jelentékeny mérvben csökkenthetők azért, ha a fentnevezett a gabona továbbfejlődésére alkalmas gyomokat, cserjéket irtjuk; továbbá figyelembe veendő az is, hogy a nehezebb esetleg humuszduzabb talajok jobban kedveznek fejlődésének, tapasztalat szerint ilyen talajokon akkor is fordult elő, midőn más talaj-nemekon nem mutatkozott.

A talaj tápanyag tartalma is befolyással van fejlődésére, mert míg a nitrogénben bővelkedő vagy nitrogén trágázásban részesült talajokon nagyobb mérvben lép fel, mivel a nitrogén a növény vegetációját hosszabbítja s így a ragályozás eshetőségét növeli, addig a szuperfoszfát, a foszforsav trágya azon hatásánál fogva, hogy a tenyészidőt rövidebbé teszi s a növény szövetét alkotó sejteket keményfalakká neveli s így a növényt ezen betegséggel szemben ellenállóbbá teszi, mint ellenszer l. 5 méterházasa mennyiségben alkalmazva kat. holdanként, igen ajánlható.

Értéktőzsde

Budapest, nov. 26.	
Oszták hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, nov. 26.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. nov. 26-án.	
Magyar aranyjáradék 4%	118.50
Magyar koronajáradék	98.40
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2%	—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérési jog megváltási kötvény	—

SZERKESZTOI POSTA.

B. Ujfalu. Adventben tartandó mulatságokról sem meghívót sem referátát nem közlünk.

A szerkesztőként felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1131—1903. vht. sz.

Árverési hirdetmény.

A székelyhidi kir. járásbíróság mint telek-könyvi hatóság 7019—1903. tksz. számú végzésével Kiss Sándor és neje Balogh Rozália vértési lakosok elleni végrehajtási ügyében a zárlat tárgyát képező javak bírói árverését rendelve el, ennek fogantatására az 1903. évi november hó 30-ik napjának d. e. 10 óráját tűzöm Vértésre, illetve az ahhoz tartozó alperesek tulajdonát képezett Stanzinger-féle tanya és a Fövényes tagra, azzal, hogy az árverés a Stanzinger-féle tanyán kezdődik.

Árverés alá kerülnek:

1. átlag 26 szekér anya és sarju széna	248 kor.
2. átlag 50 mm. tápburgonya	50 kor.
3. 628 zsák csöves tengeri	920 kor.
4. átlag 30 szekér takarmányesutka	60 kor.
Összesen:	1278 kor.

becsértékben.

Az itt felsorolt javak szükség esetén becsáron alul is eladatnak. A vételár az 1881. évi LX. t. cz. 108. § értelmében azonnal és készpénzben fizetendő. Hircsarik Géza h. vámospécsi lakos zárgondnokot értesitem, miszerint az árverési határnapon a javak át- és számba adása végett feltétlenül jelenjen meg.

Székelyhiden, 1903 november hó 16-án.

Jóny Lajos,

kir. bír. végrehajtó.

Uj! VENDÉGLŐ Uj!

A n. é közönségnek, jó ismerőseimnek és barátainak van szerencsém becses tudomására hozni, hogy Nagy-Körözs-uteza 1. szám alatt, egészen ujoonnan épített helyiségben egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

vendéglőt nyitottam.

A gyönyörűen festett és berendezett nagy és kényelmes éttermemben tisztelt vendégeim kitünő étellel, tisztán kezelt legjobb minőségű italokkal lesznek előzőkeny és legpontosabb kiszolgálás mellett el látva és hiszem, hogy a teljes meglegésdés folytán gyakran fognak megjelenésükkel szerencsétlenni.

A nagybecsű közönség pártfogását kérve vagyok

mély tisztelettel

SZABÓ GYULA,
vendéglős.

Nagy Körözs-uteza 1. szám.

4656—1903. eln. szám.

Pályázati hirdetés.

Biharvármegye és Nagyvárad város főispánjának 1903. évi november hó 19-én kelt 836. számú intézkedése alapján az elhalálozás folytán üresedésbe jött *alszámvevői* állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az alszámvevői állás szervezeti szabályrendeletünk 216. §-a értelmében 2000 (kettőezer) korona évi fizetés és 400 (négy száz) korona lakbérilletményvel van javadalmasza és nyugdíj-jogosultsággal egybekötve.

Ezen állás az 1886. évi XXI. t.-cz. 80. §-a értelmében főispán ur által élet-hossziglani kinevezés által töltetik be.

Az alszámvevői állásra az 1883. évi I. t.-cz. 17. §-a minősítés gyanánt a főgimnáziumi vagy főreáltanodai tanulmányok bevégezését és érettségi vizsgálatot, vagy ezen középtanodákkal egyenrangú kereskedelmi iskola avagy megfelelő katonai tanfolyam bevégezését, továbbá az államszámviteltani vizsga sikeres letételét írja elő.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akik ezen üresedésben levő alszámvevői állást elnyerni óhajtják, miszerint okmányokkal szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket Méltóságos dr. Beöthy László főispán urhoz címezve Nagyvárad város polgármesteri hivatalához folyó évi *december hó 5-ik napjának d. u. 5 órájáig* annyival is inkább nyujtsák be, miután az elkésve érkező pályázati kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1903. évi november hó 24.

Rimler Károly,
polgármester.

Árlejtési hirdetés.

Nagy-Várad város részére 1904. évben szükséges 868.9 km. jég beszállításának biztosítása céljából folyó évi december hó 10. napján délelőtt 10 órakor a városház tanácstermében nyilvános árlejtést tartok.

Ajánlatot szóval vagy írásban köbméterenként egységár felajánlása mellett lehet tenni, mely egységárban a jég termelési, vágási, felrakási, beszállítási, lerakási, bezúzási és beraktározási költségei is bentfoglaltatnak, úgy hogy vállalkozó a teljesen beraktározott jégért a köbméterenkénti egységárnál többet semmiféle czímen nem követelhet a várostól.

Szóbeli ajánlattevők az árlejtési feltételeket annak elismeréséül, hogy azokat ismerik, s magukra nézve kötelezőnek elfogadják, az árlejtés megkezdése előtt aláírni kötelesek, zárt ajánlattevők pedig ezen körülményt ajánlatukban kötelesek világosan kitenni.

Bánatpénzül egyszáz korona teendő le, mely összeget szóbeli ajánlattevők az árlejtés megkezdése előtt kötelesek alulrott kezeihez letenni, zárt ajánlattevők pedig az ajánlathoz mellékelni.

Zárt ajánlatok csak a fent kitett határidőig adhatók be.

Az árlejtési feltételek alulrott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagy-Várad, 1903. évi november hó 24-én.

Komlóssy József,

j. és g. tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke.

Hajnal Ferencz

fűszer-, csemege-, bor-, déligyümölcs- és vadaskereskedése

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

Széchenyi-szállodával szemben.

Ujdonság!

A közelgő disznóölési időnyre ajánlom saját találmányu

Sonka-pácizomat,

mely minden háztartásban nélkülözhetetlen. E pácizomattal készített sonkák tulajdonságai, hogy füstölés után (egész évben) sem szárad ki s szép piros színt és kellemes zamatot kap.

1 kg. ára 64 kr.,

mely elegendő 4 sonka bepáczolásához.

Ujdonság!

Mindennemű **halak, conservek, teák, rumok, teasütemények,** bel- és külföldi

gyógy- és asztali borok,

magyar és francia pezsgők és cognacok. **AUBETIN & Cie.** francia pezsgő és a világhírű

Előpataki gyógyviz

főraktára Bihar, Békés és Szilágymegyék részére.

Nagy raktár sajtok, turók, prágai sódar és hideg felvágottakból.

Naponta friss teavaj.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszközöltetik.

Számos megrendelést kérve, maradok

kiváló tisztelettel

HAJNAL FERENCZ.

Ujdonság!

Ujdonság!

Ujdonság!

Ujdonság!

Vászon, fehér és asztal neműek, damast áruk elismert legelőnyösebb árban. Tartósságért kezeséget vállalunk. Teljes menyasszonyi kelen-50-ék remek kiviteiben 100 frttól 0 frtig.

Valódi angol és francia különlegességek, czybelin, schottisch és doubl keimékben gyönyörű választék — ugyszintén olcsóbb keimékben is — 120 centiméter széles, már 25 krtól kezdve.

Óriási választék fekete és színes ruha és blous selymekben, sima selymek, minden létező minőség és színben a legolcsóbb árakban.

Remek kivitelű díszek, selyem applicatio — chantüle és valancia csipkék, fekete fehér és ecrü színeketen, — kivételes olcsó árakban.

Férfi és gyermek fehérneműek, ingek, kézelők, gallérok, harisnyák, zsebkendők, jäger és trico alsó ruhák nagy választék és nagyon olcsó árakban.

**Egy férfi gallér 10 kr.,
1 pár kézelő 20 kr.**

Berliner és posztó nagy és fél nagy kendők, fejkendők, selyem, chachemir és delainból, selyem, zsenillier, gyapju schawlok.

Egy gyapju schawl 45 kr.

paplan és matrác

készítés saját felügyeletünk mellett, gyönyörű kivitelekben, továbbá plüss, pique és trico paplanok.

Fiók-üzlet:
Debreczen
Piacz-utca.

Fő-üzlet:
Nagyvárad
Bémer-tér.

Fiók-üzlet:
Kisvárd
László-tér.

ÉRTESÍTÉS

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a közelgő **őszi és téli időnyre** raktárunkat nagy mennyiségben a **legujabb és legdivatosabb** árukkal és nagy alkalmi vételekkel felhalmoztuk és kérjük az igen tisztelt vásárló közönséget a saját érdekében is, hogy szolid és legolcsóbb áruinkról s pontos kiszolgálásról általánosan elismert üzletünket felkeresni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI.

Szolid szabott árak tulfizetés teljesen kizárva.

Különösen figyelemre méltó!
Az ujonnan berendezett női és gyermek csemege raktár dús választékban, eredeti modellek.

Salon szőnyegek, futó, velvet tapesy és spárga szőnyegek függönyök, jambrekinok, fali és ágyelő szőnyegek, ágy garnitúrák, **csipke és tüll függönyök**, fehér — crem és ecrü színeben állandóan óriás választékban és legolcsóbb árakban.

Egy ablak szövet függöny már 95 krért.

Mindennemű bélés áruk és hozzá való szabott árakban.

Egy ruhához teljes hozzávaló 1 frt 35 kr.

Teljes csemege keletgyék gyönyörű kiviteiben igen olcsó árakban.

Kecsi és plüss takarók,

gácsi és brassói pokróczok, méter és darab száma.

Eredeti gyári ár.